

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Лікарське рослинництво»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Третій (науково-освітній) рівень
Код і найменування спеціальності	Н1 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	ОНП Агрономія
Курс, семестр	Курс – 2, семестр – 2
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120 із яких: лекцій 16 год., лабораторних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова
Контактні дані розробника (-ів)	Поспелов Сергій, доктор сільськогосподарських наук Контакти: каб. 33 (навчальний корпус №1) e-mail: sergii.pospielov@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/pospyelov-sergiy-viktorovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Англійська мова академічного спрямування, Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності, Агроєкологія, Органічне землеробство, Стабільне рослинництво
Компетентності	<i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері агрономії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. <i>загальні компетентності:</i> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми агрономії на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. <i>Спеціальні (фахові) компетентності:</i> СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері агрономії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК9. Здатність розв'язувати комплексні проблеми агрономії на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Програмні результати навчання	<p>РН3. Планувати і виконувати теоретичні й експериментальні дослідження з агрономії та дотичних наукових напрямів з використанням сучасних методів, технологій та інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН11. Здатність визначати та вирішувати сучасні експериментальні, теоретичні, методологічні та прикладні проблеми рослинництва, які стосуються стану і напрямків стабілізації продуктивності сільськогосподарських культур в їх зв'язку з новітніми технологіями та в умовах глобальних змін клімату.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК(SOFT SKILLS)	
Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти низки соціальних навичок: допитливість, ініціативність, критичне мислення; здатність брати на себе відповідальність; адаптивність, уміння працювати в команді та уміння приймати рішення.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Набуття здобувачами ступеня доктор філософії сучасних понять з видового і сортового різноманіття, впровадження науково-обґрунтованих технологій з вирощування лікарських рослин і одержання сировини високої якості в різних ґрунтово-кліматичних умовах та землекористування різних форм власності. На основі біологічних особливостей та сучасних агротехнологій лікарських рослин здобути знання про наукові основи їх ефективного вирощування: насіння лікарських рослин, зареєстровані сорти та гібриди, технології вирощування та післязбиральної переробки, контроль якості лікарських рослин.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Вступ. Історія та розвиток лікарського рослинництва в Україні та світі.</p> <p>Тема 2. Біологічні та агроекологічні особливості багатотонажних лікарських рослин.</p> <p>Тема 3. Біологічні та агроекологічні особливості малототонажних лікарських рослин.</p> <p>Тема 4. Технології вирощування багаторічних лікарських рослин.</p> <p>Тема 5. Технології вирощування малорічних лікарських рослин.</p> <p>Тема 6. Шляхи оптимізації вирощування та регулювання якості лікарських культур.</p> <p>Тема 7. Збирання та післязбиральні технології переробки та зберігання лікарських культур.</p> <p>Тема 8. Лікарські культури світу, їх поширення та ринки.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p><i>Словесні методи:</i> розповідь-пояснення, бесіда, проблемний виклад. <i>Наочні методи:</i> ілюстрування, демонстрування. <i>Практичні методи навчання:</i> практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою, нормативних документів. <i>Частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний методи.</i> <i>Метод ситуаційного аналізу.</i> <i>Сторітелінг.</i> <i>Інтерактивні методи:</i> мікрофон, мозковий штурм, дискусії і групові обговорення. <i>Комп'ютерні і мультимедійні методи:</i> використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента.</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перекладання	Навчальні завдання, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані вчасно, тобто у встановлений термін відповідно до навчального розкладу. Перекладання результатів поточного контролю здобувачем відбуваються за поважних причин у нього, але із дозволу дирекції ННІ АСЕ. Лабораторні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням

	<p>термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу на 30% оцінку. Порядок повторного проходження контрольних заходів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ» (https://bitly.ws/SUfG) та «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ» (https://bitly.ws/TuYe). Відповідно до локальної нормативної бази повторне складання підсумкового контролю допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, котра формується директором навчально-наукового інституту, за участю кафедри, відповідальної за реалізацію освітнього компоненту. Оцінка, яка отримана в результаті другого повторного складання екзамену, є остаточною.</p>
<p><i>- щодо академічної доброчесності</i></p>	<p>Обов'язковою вимогою для здобувачів вищої освіти є дотримання вимог нормативно-правових актів щодо академічної доброчесності, які наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. У разі виявлення академічної недоброчесності здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати його.</p>
<p><i>- щодо відвідування занять</i></p>	<p>Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим (в оф-лайн, чи в он-лайн режимах). Навчання здобувачів вищої освіти передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності, при цьому здобувач має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання lms moodle про стан виконання завдань.</p>
<p><i>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i></p>	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням відповідного освітнього компонента та його частини. Таке право регламентується «Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ» (https://bitly.ws/SUg9). З метою визнання та</p>

	перезарахування результатів навчання здобувач вищої освіти звертається до викладача із документами, які підтверджують результати навчання, про отримання яких заявив здобувач (сертифікати, свідоцтва, довідки тощо).
<i>- щодо оскарження результатів оцінювання</i>	У разі незгоди із отриманою оцінкою, а також у випадку неможливості спільного врегулювання ситуації, здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. У цьому випадку здобувач подає апеляційну заяву на ім'я ректора. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті». Нормативно-правові акти стосовно оскарження результатів навчання наведені на сторінці «Положення про освітню діяльність» сайту ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist).
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
<i>Основні</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Якубенко Б.Є., Біленко В.Г., Лікар Я.О., Лушпа В. І. Лікарські рослини: технологія вирощування та використання: підручник. Загальна редакція: д-ра біол. наук, проф. Б.Є. Якубенка. К: Ліра-К, 2021, 654 с. 2. Буценко Л.М., Пирог Т.П. Біотехнологічні методи захисту рослин: підручник. К: Ліра-К, 2021, 346 с. 	
<i>Допоміжні</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 3. Pospelov S., Panchenko K. Optimization of agrotechnical practices of growing plants of the Malva genus. <i>Agrology</i>, 2022, 5(4). P.110–115. https://doi.org/10.32819/021117 1. Аннамухаммедова О.О. Лікарські рослини: навч. посібник [для студентів вищ. навч. закл.] / О.О. Аннамухаммедова, А. О. Аннамухаммедов. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014.- 202 с. 2. Мінарченко В.М. Лікарські судинні рослини України (медичне та ресурсне значення). К.: Фітосоціоцентр, 2005. 324 с. 3. Мінарченко В.М., СерEDA П.І. Ресурсознавство. Лікарські рослини: Навчально-методичний посібник. – К.: Фітосоціоцентр, 2004. – 71 с. 4. Міщенко О.В., Поспелов С.В. Корекція посівних якостей насіння ехінацеї стимуляторами росту природного походження. <i>Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка</i>. 2023, №38. С. 33-39. https://doi.org/10.37406/2706-9052-2023-1.5 5. Міщенко О.В., Поспелов С.В. Продуктивність ехінацеї блідої (<i>Echinacea pallida</i> (Nutt.) Nutt.) першого року вегетації залежно від способу вирощування розсади Таврійський науковий вісник. 2023, № 132. С.125-131. https://doi.org/10.32851/2226-0099.2023.132.16 6. Поспелов С.В., Міщенко О.В. Продуктивність ехінацеї пурпурової (<i>Echinacea purpurea</i> (L.) Moench) першого року вегетації залежно від способу вирощування розсади. Таврійський науковий вісник. 2023, № 130. С.176-183. https://doi.org/10.32851/2226-0099.2023.130.26 7. Поспелов С.В., Панченко К.С. Формування продуктивності квіток <i>Malva sylvestris</i> L. залежно від площі живлення. Таврійський науковий вісник. 2023, № 130. С.183-188. https://doi.org/10.32851/2226-0099.2023.130.27 4. Самородов В.М., Поспелов С.В., Глущенко Л.А., Куценко Н.І. Високі вітрила життя Лідії Шелудько. Полтава : Дивосвіт, 2023. 116 с. 8. Сербін А.Г., Сіра Л.М., Слободянюк Т.О. Фармацевтична ботаніка. Підручник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 488 с. 	
<i>Інформаційні ресурси</i>	

<p>1. Каталог освітніх ресурсів О-СВІТ – інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців. URL: http://o-svit.iatp.org.ua</p> <p>2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbu.gov.ua Сайт: www.dnsgb.kiev.ua – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України.</p>	
Рік введення	2025 р.
Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри землеробства і агрохімії від 28 січня 2026 року № 23

Додаток до силябусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	виконання лабораторної роботи та її захист	виконання завдань самостійної роботи	опитування	разом
Тема 1. Вступ. Історія та розвиток лікарського рослинництва в Україні та світі.	-	5	3	11
Тема 2. Біологічні та агроекологічні особливості багатотонажних лікарських рослин.	4	5	4	13
Тема 3. Біологічні та агроекологічні особливості малотонажних лікарських рослин.	4	5	4	13
Тема 4. Технології вирощування багаторічних лікарських рослин.	4	5	4	13
Тема 5. Технології вирощування малорічних лікарських рослин.	4	5	4	13
Тема 6. Шляхи оптимізації вирощування та регулювання якості лікарських культур.	4	5	4	13
Тема 7. Збирання та післязбиральні технології переробки та зберігання лікарських культур.	4	5	4	13
Тема 8. Лікарські культури світу, їх поширення та ринки.	6	5	3	11
Разом	30	40	30	100

**Шкала та критерії оцінювання
виконання лабораторної роботи та її захист**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-6	Всі завдання лабораторної роботи повністю виконані без помилок, що демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню всебічних системних і глибоких знань програмного матеріалу, вмінню використовувати їх для вирішення як типових, так і нетипових практичних ситуацій. Студент вміє використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування лікарських рослин для підтримання стабільності агробіоценозів, формує обґрунтовані і логічні висновки звіту.
3	Достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: виконання лабораторної роботи з незначними помилками. Студент вміє використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування лікарських рослин для підтримання стабільності агробіоценозів; демонструє знання та розуміння матеріалу, формує обґрунтовані і логічні висновки звіту. Під час захисту звіту по лабораторній роботі здобувачем надана відповідь з незначними помилками.
2	Середній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач виконав лабораторну роботу на середньому рівні. Студент вміє використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування лікарських рослин для підтримання стабільності агробіоценозів, але допускає помилки в процесі роботи, недостатньо повно оцінює, обробляє та аналізує дані спостережень, висновки можуть не мати достатнього обґрунтування. Захист лабораторної роботи демонструє середнє розуміння проблеми.
1	Задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Студент задовільно використовує доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування лікарських рослин для підтримання стабільності агробіоценозів. Рівень знань та розуміння проблеми не дозволяє вирішувати всі практичні ситуації. Висновки сформовані без обґрунтування. Під час захисту звіту по лабораторній роботі здобувачем надана неповна відповідь зі значними помилками.
0	Низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: низький рівень володіння навчальним матеріалом, відсутнє розуміння методики виконання лабораторної роботи, низький рівень знань, початкові уявлення про предмет вивчення, не сформовані висновки.

**Шкала та критерії та оцінювання виконання
завдання самостійної роботи**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	Високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач вищої освіти здатний до самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних літературних джерел; вміє оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані в галузі лікарського рослинництва, виявляє високі знання та розуміння вирощування лікарських рослин у професійній діяльності за спеціальністю «Агрономія». Структура роботи логічна та методично витримана. Висновки правильно сформовані та аргументовані.
2-3	Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання, здатність до самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних літературних джерел; виявляє розуміння об'єкту досліджень у професійній діяльності за спеціальністю «Агрономія»; вміє оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані. Висновки сформовані, проте допущені певні недоліки у висвітленні деяких питань.
1	Задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувачем надана неповна відповідь на питання самостійної роботи, розуміння вирощування лікарських рослин у професійній діяльності за спеціальністю «Агрономія» та знання в області рослинництва задовільні; демонструється слабке володіння здатністю оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані. Допущені помилки у висвітленні деяких питань.
0	Самостійна робота не виконана, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4	Високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом відповідної теми курсу «Лікарське рослинництво», демонструє високі знання та розуміння вирощування лікарських рослин у професійній діяльності, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях і оцінювати ризики внаслідок помилково застосованої технології, висловлює свої думки та демонструє знання методів спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування лікарських рослин для підтримання стабільності агробіоценозів.

2	Середній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач володіє навчальним матеріалом відповідної теми курсу Лікарські рослини, демонструє знання та розуміння використання мікроорганізмів у професійній діяльності, але відповідь має неточності, аналіз матеріалу за темою опитування не має достатньої глибини та аргументації; демонструє середній рівень вміння застосовувати знання у практичних ситуаціях і оцінювати ризики внаслідок технологічних помилок.
1	Низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: відповідь достатньо стисла та демонструє початковий рівень теоретичних знань відповідної теми курсу Лікарські рослини, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
0	Оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання неможливо: здобувач не володіє навчальним матеріалом теми або відповідь відсутня.